

פרוטוקול מס' 24/א

מישיבת ועדת העבודה
מיום ה', י"א באב תשס"ז - 19.7.56
(בשעה 8.30)

חברי הוועדה

ב כ ח ד :

- ע. גוברין - היו"ר
- ב. אידלסון
- י. אלמוגי
- ש. בז'רנו
- ה. ברגר
- א. צ'חן - הראל
- ה. מיגורי-כהן
- פ. קלמר
- א. רימלט
- י. ריפתין

מומנים:

מר בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
 מר ורטהיים - מטעם משרד העבודה
 מר הנגבי - מטעם משרד המשפטים

מר קרן-צבי - מטעם הועד הפועל של
 הסתדרות העובדים העבריים,

מר האוסמן יוסף (מטעם התאחדות)
 מר ברגר מאיר (בעלי התעשייה)
 מר בן-יהודה נפתלי (

- מ. אולמרט
- י. בן-אהרן
- א. בקר
- א. וילנסקה

ח ס ר ו :

א. חוק יישוב סכסוכי עבודה, תשס"ז-1956
 1. הערות נציגי הועד הפועל של ההסתדרות
 2. התאחדות בעלי התעשייה
 3. המשך הדיון על הצעת החוק.
 ב. דו"ח ועדת המינה לענין שטסנר.

סדר-היום:

א. חוק יישוב טכסוכי עבודה, הש"ס ז - 1956

1. הערות נציגי הועד הפועל של ההסתדרות

מר קרן-צבי: אין לנו הרבה הסתייגויות מהותיות להצעת הממשלה. יש לנו כמה הסתייגויות טכניות:

לסעיף 18 במקום המלים "לפי בקשת הצדדים" או סציעים לכתוב את המלים: "בהסכמת הצדדים", לפי הצעת החוק, מספיק שצד אחד יפנה לממונה בבקשה למנות בורר יחיד, אנחנו מציעים שמינוי בורר יחיד ייעשה רק בהסכמת הצדדים.

א. ריסלט: אם מינוי בורר יחיד הוא על פי בקשת הצדדים, היוזמה היא בידי הצדדים, אם המינוי צריך להיות בהסכמת הצדדים, מיהו אחר צריך להיות היוזם, ולכן אי-אפשר לומר שזהו תיקון טכני, זהו תיקון מהותי.

הי"ר ע. גונברין: אם נקבע שמינוי בורר יחיד יהיה בהסכמת הצדדים - הסכמה למי?

מר קרן-צבי: אני מניח שהממשלה יכולה להיות היוזמת, והיא תשאל את הסכמת הצדדים.

הי"ר ע. גונברין: אם נאמר בחוק שמינוי בורר יחיד ייעשה על פי בקשת הצדדים, האם זה ברור מבחינת החוק שאין זה מספיק אם צד אחד בלבד פונה בבקשה כזאת?

מר בר-ניב: שני הצדדים צריכים לפנות בבקשה כזאת.

הי"ר ע. גונברין: לפי הצעת מר קרן-צבי, היוזמה למינוי בורר יחיד היא בידי הממונה.

מר קרן-צבי: איננו רוצים שמינוי בורר יחיד יהיה חלוי בבקשה סיומת של הסעביר והעובדים. יכולה להיות יוזמה של הסעביר, יכולה להיות יוזמה של ההסתדרות ויכולה להיות יוזמה של הממונה. ברור שאין למנות בורר יחיד בלי הסכמת אחד הצדדים.

לסעיף 19 במקום המלים "שנערכו על ידי שר העבודה לאחר התייעצות וכו'..." יבואו המלים: "שהוגיו לור העבודה על ידי ארגון העובדים וכו'...". העיקרון שנקבע בחוק זה הוא, ששר העבודה סמנה את נציגי העובדים והמעבידים בוועדת בוררים לאחר התייעצות עם הארגונים הרפרזנטטיביים, אנחנו מציעים שההסתדרות והתאחדות בעלי התעשייה יגזשו רשימות מועמדים שמתוכן ימנה השר את הנציגים, בהבנה סארצות הקונטיננט נציגים כאלה נבחרים ע"י האיגודים המקצועיים, היות וההסתדרות הכללית כנויה כך שהחברות בה היא אישית ולא דרך האיגוד המקצועי והבחירות בהסתדרות מחייבות כל חבר - גם הסתדרויות המיעוטנים בנו את מוסדותיהם בדרך זו - היות ואיני יכול להציע שכל איגוד מקצועי יבחר את נציגיו לוועדת בוררים, הצענו שההסתדרות תבחר, הלכנו בדרך זו בחוקים רבים, כמו בחוק המועמדים להתייבות חקלאית וכו'.

בסעיף 22 (א) אנו מציעים להוסיף את

המלים: "ובלבד שהפסק יינתן חוץ חודש ימים לכל המאוחר".

בסעיף 31 אנו מציעים למחוק את פסקה ג'.

בסעיף 33 אנו מציעים להוסיף את המלים:

"כל צד רשאי לפנות לבית הדין הגבוה לצדק", וזה משום שנאמר כי אין ערעור על פסק בוררים.

בסעיף 39 אנו מציעים אחרי פסקה ב'

להוסיף את הפסקה הבאה: "נציגי העובדים במועצה יתמנו מתוך הרשימה שתוגש על ידי ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ונציגי המעבידים יתמנו מתוך הרשימה שתוגש ע"י ארגונים יציגים של מעבידים במדינה".

לכל יתר הטעיפים שלא הגשנו הסתייגויות

נתונה הסכמת ועד הפועל של ההסתדרות.

2. הערות נציגי התאחדות בעלי תעשייה

אתחיל במספר הערות כלליות.

יוסף האוסמן:

אין בהצעת החוק הנראת הקובעת, כי בחקופת

החיוון או הבוררות אין להכריז על שביתה או השבתה, אנו מציעים לקבוע הנראה לפיה אסור על הצדדים לשבוח או להשבית אלא לאחר 28 יום מיום מתן ההודעה על כך לסמונה הראשי, דבר העשוי לאפשר לממונה, ע"י חיווכו, לסנוע סכסוך רציני.

כן אנו מציעים להעניק לשר העבודה סמכות

לאסור שביתה או השבתה ולמסור את הסכסוך לחיוון ו/או לבוררות במקרה שהסכסוך עלול לגרום סכנה רצינית לבטחון המדינה, או לאספקה או לשירותים המדיניים לאוכלוסייה.

אנו רואים ליקוי רציני בזה שהחוק אינו

קובע כל סבחן אובייקטיבי הדרוש סמועמד לתפקיד של סמונה ראשי או של סמונים על יחסי עבודה, אנו סבורים שתפקידים בעלי סמכויות כה נרחבות חייבים להתמנות אנשים העונים לדרישות אובייקטיביות רציניות.

אחד מהליקויים של החוק המוצע הוא, שאין

הוא קובע בחי דין לעניני עבודה לחיוון בסכסוכים בעלי אופי משפטי. אמנם ב"דברי ההסבר" באמר, כי החוק מתייחס לסכסוכים בעלי אופי כלכלי בלבד, אבל לדעתי הוא נוגע גם לסכסוכים בעלי אופי משפטי, וכפי שהסבירו נציגינו כאשר הביעו את הערותיהם להצעת חוק הסכמים קיבוציים, דעתנו היא שיש הכרח להקים בחי דין לעניני עבודה שיהיו מוסכמים לספל בסכסוכים בעלי אופי משפטי.

הערתי ביחס לסמונה הראשי או של המסוונים

על יחסי עבודה מתייחסת גם ליו"רי ועדות הבוררים. אמנם חייב השר להיוועץ במועצה ליחסי עבודה לפני שימנה אותם, אולם אנו סבורים שיש הכרח כי החוק עצמו יקבע מכתבים אובייקטיביים הדרושים סמועמדים לתפקידים אלה, כעיקר שהחוק מקנה להם סמכויות כה נרחבות שהם למעשה בוררים מכריעים.

הוראת סעיף 37, המבטלת חחולת פקודת

הבוררות על בוררות לפי חוק זה, והוראת סעיף 33, הקובעת שאין ערעור על פסק בוררים, מנוגדות לעקרונות המשפט ההוגן וסומנות בחובן סכנות של עוות דין ושרירות ללא אפשרות של כל טעד משפטי.

אם כי לכאורה נראה שהבוררות אינה חובה ודרושה לכך הסכמת הצדדים, הרי בא סעיף 15(2) וקובע, כי ועדת בוררות לפי החוקהמוצע מוסמכת לקבוע/בוררות אחרת, שנקבע ע"י הסכם בין הצדדים או בהסכם עבודה, לא סיימה את הבוררות תוך זמן סביר, עובר הסכסוך לסכמותה, לפי זה יכול אחד הצדדים לסחוב את מהלך הדיון - באם רצוי לו להביא את הדיון בפני ועדת הבוררות - ולטעון אח"כ שהבוררות לא סיימה את פעולתה בזמן סביר.

בסעיף 7(4) ניתנות לסתיוך סכסוכים

"לחקור את המצב הכלכלי של המפעל שבו קיים הסכסוך ולעיתים בספרי חשבוניות ובמסמכים אחרים העלולים לספק לו חומר לחקירתו", והוא רשאי לעשות זאת גם כאשר אין לכך כל נגיעה לסכסוך, סעיף זה פוגע בחופש הפרט ונותן מקום לשימוש לרעה, ועל כן אנו מציעים למחוק אותו, או להתנות את הסכמות בהסכמת הנהלת המפעל.

בסעיף 8(2), לפיו רשאי הסתיוך להזמין

כל אדם לבוא לישיבת הסתיוך ולהגיש מסמך שברשותו או להעיד על כל דבר, יש סכנה לגילוי סודות מסחריים או חשיתיים למתחרה, על כן אנו מציעים שהחקירה תיעשה 1. בהסכמת הנחקר; 2. אם יש קשר בין נושא החקירה לסכסוך; 3. מתוך הנסחת שכירה הסודיות.

הסכמות להטיל קנסות לפי סעיף 8(5),

מבלי זכות ערעור, ניתנה מקום לשרירות.

לפי סעיף 11(ב) רשאי הסתיוך לפרסם

את הדו"ח שלו רק בהסכמת הצדדים. אנו מציע לחייב את הסתיוך לפרסם את הצעותיו לפי בקשת אחד הצדדים, גם אם לא נתקבלו ע"י הצד השני, פרסום כזה נכבדים יש בו טעום השפעה על רעת הקהל ומהווה לחץ מוסרי רצוי ליישוב מהיר של הסכסוך, כמובן מבלי לפרסם את העובדות שיש לראות בהן טעום קניין הפרט.

בקשר לסעיף 2(3), שאלת קבלת אדם לעבודה

או אי-קבלתו אינה צריכה לשמש נוסח לדיון בפני הסתיוך או בגני ועדת בוררות, באשר טרם נקשרו קשרי עבודה.

נפתלי בן-יהודה:

כידוע, פקודת הבוררות הקיימת נתנה אפשרות לערער על פסק דין של כורך

או בוררים ולבקש את ביטולו מבחינה משפטית, למעשה, הפנייה לבתי המשפט כרויב המקרים היתה מבוססת על פירוש פסקי הדין ולא לגוף העובדות. ולכן לא נראית לנו ההוראה בסעיף 32, שלפיה יהפך הבורר למפרש פסקי-הדין, ואנו מציעים לבטלה, האלטרנטיבה היא שבתי הדין יהיו המוסד המפרש.

מ. קלמר:

לשם מה יש צורך בהודעה מוקדמת על שביחה או הטבתה, מספיקה האפשרות,

הניתנת בסעיף 5 של הצעת החוק, להודיע למסובה על הסכסוך.

היו"ר ע. גונברין:

אשר להצעת נציגי החאחדות בעלי התעשייה לקבוע בחוק הוראה שלפיה אסור לצדדים

לשנות או להשביח אלא לאחר 28 יום מיום מתן ההודעה על כך למסובה הראשי - הוראה כזאת לא תמנע שביחות, היא רק תמנע תיווך. איננו דנים בחוק האוסר שביחות, כי אם בחוק ליישוב סכסוכי עבודה. הייתי מבין לו הוצע להטיל חובת הודעה על שביחה או הטבתה 48 שעות לפני-כן. הטלת חובה להודיע על כך 28 ימים לפני כן, עלולה רק לגרום לסיבוכים.

לחייב את המתווך לפרסם את הדו"ח שלו לפי בקשת אחד הצדדים, כי פרסום כזה עלול לפעמים להביא נזק למפעל.

אידוב כהן :
למה אתם מתכוונים בהצעתם להוציא מכלל סכסוך עבודה ענין קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו?

יוסף האוסמן :
חבר-הכנסת קלמר סבור, כי ישנן בחוק עובדות מספיקות למניעת שביתה או השבתה, כי הצד שאינו מעוניין בכך רשאי להודיע על כך למסוכנת, אין כל הוראה בחוק האוסרת שביתה גם תוך כדי התיווך, דבר המחשיא את מטרת החוק.

אשר להצעת היו"ר לקבוע תקופת המתנה קצרה יותר, הכוונה איננה רק שהמתווך ידע על הסכסוך עוד בטרם פרצה השביתה, אלא שתהיה בידו שהות מספיקה לדון עם הצדדים בכובד ראש ולערוך חקירות כדי למנוע את השביתה, ולכך דרושה תקופה מסושכת. רוב חוקי התיווך במדינות נאורות קובעים תקופת המתנה.

לשאלת חבר-הכנסת אידוב כהן למה אנו מתכוונים בהצעתנו להוציא מכלל סכסוך עבודה שאלת קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו - אנו סבורים שצריך לשרור חופש בענין קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו. אנו קובעים שעד כה אין גם כל חוק המגביל את החופש הזה, אלא אם קשה המפעל בהסכם כלשהו ואז ממילא נכלל הסעיף הזה בהסכם העבודה. אני סבור שאין לכלול בסכסוך עבודה ענין קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו, אלא אם החוק הבא להסדיר את שאלת ליכות העבודה יקבע אחרת.

אני נכון להשתמש בהצעת היו"ר לשקול עוד פעם את הצעתנו לחייב את המתווך לפרסם את הדו"ח שלו לפי בקשת אחד הצדדים. נמסור את חוות-דעתנו בענין זה בכחב.

אני רוצה לציין, כי לא בראית לי החד-צדדיות בסעיף 7(4), שלפיו רשאי המתווך לחקור את המצב הכלכלי של המפעל, בטעה שהוא אינו רשאי לעשות זאת לגבי הפועלים. לא פעם פורץ סכסוך עבודה גם בטענה של טעוה כלכלית של הפועלים.

מר וורטהיים :
אם תתקבל הצעת נציגי התאחדות בעלי החקלאים להוציא מכלל סכסוך עבודה שאלת קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו, לא תהיה אפשרות של תיווך כאשר יתקבלו לעבודה נערים או עובדים בתנאים של נערים.

3. המסן הריון בהצעת חוק ליישוב סכסוכי עבודה

א. רימלט :
אני מציע להוסיף אחרי סעיף 5 את הסעיף הבא: "לא ישבתו עובדים ולא ישבית נותן עבודה את עובדיו לרגל סכסוך עבודה אלא אם כן נמסרה על כך הודעה לפי סעיף 5, 18 יום מראש".
כמו כן אני מציע להוסיף את הסעיף:
"שבתי עובדים או השבית נותן העבודה עובדים בניגוד לסעיף 6 - דינו של כל אחד מהמשתתפים בשביתה ודינו של המשבית קנס ...". ואני מציע קנס סמלי בלבד.

היו"ר ע. גוברין:

אפשר ללכת בחיי דרכים: בדרך של כוונות חובה ובדרך של תיווך. ההגיון מחייב שתיווך הוא בלתי מחייב, אם קובעים התיווך הוא בלתי מחייב, זה מקל על הצדדים להגיע לידי פשרה, אם קובעים התיווך הוא מחייב - הצדדים יתקוטטו טרנט נגד מסקנת המתווך.

מר בר-ניב:

השאלה הזאת התעוררה בעת הקריאה הראשונה על הצעת החוק ושרת העבודה הביאה אז את כל הנימוקים נגד הצעה זו ובוזה היא נחנה ביטוי לעמדת המסולה.

להבהרה העניין, חוך התעלמות גמורה מהצד העקרוני, מכריעים בהתנגדות להצעה זו כל השיקולים המעשיים. למעשה זיהי הצעת ספט הארטלי בארצות הברית, שלפיה צריך להודיע על שביחה 60 יום לפני-כן. למה הביאה הצעה זו בארצות הברית? - היא הביאה לכך שלגבי כל הסכם קיבוצי שחקרו נגמר ב-13 בדצמבר, הציבצוץ הספצווע'יולח 60 יום לפני-כן הודעה על כך שתפרוץ שביחה, אפילו אם אין כל כוונה לכך.

שנית, אם מאיימים בחוק, צריך להיות כרשותך הכוח להפעילו. בטעה שאין הדבר כן, גורמים רק להרעלת האוירה בתוך התיווך.

שלישית, כאשר היתה חובה דומה באנגליה ובארץ בזמן המלחמה, כתי המשפט חיפשו דרכים אין לזכות את הנאשמים על-מנת למנוע שביחות בגלל המשפטים. בזמנו הופיע ב"טיימס" כאמר על שביחה כללית שפרצה במנצ'סטר בגלל קנס בסך לירה שטרלינג, שהוטל על מזכיר איגוד פועלי ההונבלה, אשר בכוונה לא שילם את הקנס כדי שיצטרך ללכת לבית הסוהר ואז תפרוץ שביחה כללית לשחרורו. בכדי למנוע את השביחה הלכו לשר הפנים והשיגו ממנו חניגה, וכל זה בגלל קנס בסך לירה אחת.

השיקולים האלה הביאו את רוב הארצות להנהגת תיווך חפשי. בצרפת, למשל, היה חוק בדומה למה שמציע חבר-הכנסת רימלט ולפני שנה חוקן החוק ונקבע, כי כל שביחה בזמן התיווך אינה נחשבת להפרת חוזה עבודה, אם לקבל את הצעת חבר-הכנסת רימלט, הוזה אומר שכל שביחה בזמן התיווך היא הפרת חוק, הנזררת אחריה גם סנקציות. לפי הצעה זו, שביחה כזאת היא גם הפרת החוזה האינדיבידואלי, שפירושו פיטורים או התפטרות עם הפסד הפיצויים.

מתוך כל הנימוקים האלה, עומדת הממשלה על הגוטה המוצע, לא רק בגלל הצד העקרוני, אלא גם מטעמים מעשיים.

י. אלמוגי:

במשטר של רכוש פרטי ובמשטר שבו אמצעי הייצור הם בידי הפרט, אי-אפשר להטיל חובת פיקוח על כוחות העבודה, נציגי הפועלים מתנגדים לכל צורה של תחוקה אשר תהלוס או תמנע את אפשרות מאבקם לתנאי עבודה טובים יותר.

הצעת חבר-הכנסת רימלט - לא נתקבלה

ב. דר"ח ועדת המשנה בענין שטסנר:

ב. אידלטון: ראשית, אני מצטערת להודיע כי רק שנים מחברי הועדה פעילים בעבודתה. החבר השלישי, חבר הכנסת בן-אהרן, אינו משתתף בעבודה.

התחלנו את עבודתנו בהודעה לעתונות שהועדה התחילה בפעולה והיא מוכנה לקבל חומר. במשך הזמן הזה קיבלנו חומר בכחב רק מ"שורת המעורבים".

קיימנו עד עתה שלוש ישיבות: בשתי ישיבות שמענו עדויות מטר שטסנר וכישיבה אחת שמענו את עדותו של מר רוזוליו סנצ'יבות המנוגון. קבענו פגישה עם הנהלת המכס ועם אנשים שהוזכרו בעדויות מר שטסנר ומר רוזוליו.

איננו יכולים עדיין להגיע למסקנות, כי יש לנו עוד חומר רב לטיפול. נעשה את כל האמצעים לזרז את עבודתנו.

אינני חושבת שאוכל לנגוע לגוף הענין, כי אנחנו במהלך העבודה.

ח. סיגורי-כהן: אם חבר-הכנסת בן-אהרן יודיע שאין באפשרותו להמשיך להשתתף בעבודת הועדה, אני מציע לבחור בוועדה סורחבת עם מספריות מלאות.

י. ריפתין: מכיון שמסקנות ועדת המשנה מובאות לאישור מליאת הועדה, אין כל הכרח בהשתתפות החבר השלישי של הועדה.

ס. קלמר: למרות שמסקנות ועדת המשנה מובאות לאישור מליאת הועדה, אין ספק שלא תהיה למליאת הועדה אפשרות להכנס לפרטי הדברים והיא תצטרך לסמוך על מסקנות הועדה. אם משתתפים בעבודת הועדה 3 חברים, אפשר לסמוך על הרוב, אבל אם משתתפים בה רק שני חברים, אין רוב. משום כך אני מציע לקבוע את חבר השלישי במקומו של חבר-הכנסת בן-אהרן במקרה שהוא יודיע על אי-יכולתו להשתתף.

היו"ר ע. גוכרין: מזכותו של חבר ועדה להשתתף בכל הדיונים ומזכותו גם לא להשתתף בהם ולקרוא את הפרוטוקול. לא כן חבר חדש, שיהיה חייב לבקש לקיים מחדש את כל הבירורים.

(הישיבה נבעלה בשעה 11.00)